

projectnaam
**Drimmelen toekomstbestendigheid
voorzieningen**

datum
8 maart 2024

projectnummer
P07413

opdrachtgever
De essentie

BRO
projectleider
DGo

projectteam
LvdH

review
DGo

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Reactie Zienswijze Voorzieningen Drimmelen

Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan 'Rietlanden Drimmelen' voorziet in de ontwikkeling van 211 woningen en een hotel met 80 kamers in een hoogwaardige openbare ruimte. Adviesbureau BRO heeft op onderdelen geadviseerd op dit plan. Het ontwerpbestemmingsplan lag tot en met 1 februari 2024 ter inzage. Provincie Noord-Brabant heeft een zienswijze ingediend t.a.v. dit plan. Gemeente Drimmelen geeft in het ontwerpbestemmingsplan aan dat de extra woningen en inwoners van meerwaarde zijn op de slagingskansen van het nieuwe voorzieningencentrum 'De Schakel' dat tussen het oude dorp, de Jachthaven en de Rietlanden in wordt gerealiseerd.

Provincie Noord-Brabant ondersteunt het doorontwikkelen van het dorp ten behoeve van de leefbaarheid en de nieuwe voorzieningen die daar een rol in moeten spelen. Provincie Noord-Brabant vraagt zich echter af of een dermate grote ontwikkeling die, volgens gemeente Drimmelen in verbinding met het dorp staat, kan zorgen voor een verstoring van het dorpsgezicht en de rust die nu in de bestaande kern is. Immers een inwonersaantal van twee keer zoveel gaat zorgen voor een verdubbeling van de grootte van het dorp in zowel bebouwing, vervoersbewegingen als activiteiten. Daarbij vraagt Provincie zich af wat de benodigde inwonersaantallen zijn voor een vitaal voorzieningenniveau, denk hierbij ook aan een huisarts of een basisschool.

Om inzicht te geven in het voorgaande is BRO gevraagd om een reactie te geven op de zienswijze van Provincie Noord-Brabant. Daarbij richt BRO zich specifiek op het passend niveau van voorzieningen. De aspecten 'dorpsgezicht en dorpse rust' laten wij buiten beschouwing.

Voorliggende memo geeft inzicht in een passend niveau van basisvoorzieningen in Drimmelen. Hierin gaan we in op de huidige situatie en de situatie waarin het inwonertal zal verdubbelen. Provincie Noord-Brabant

heeft basisvoorzieningen niet nader verduidelijkt. Naar mening van BRO gaat het om zowel commerciële als maatschappelijke voorzieningen. Maatschappelijke voorzieningen laten zich relatief eenvoudig 'voorspellen'. Er zijn immers bepaalde 'duimmaten' vanaf hoeveel inwoners er bijvoorbeeld een huisarts of school nodig is. Commerciële voorzieningen laten zich voor kleine dorpen als Drimmelen minder goed voorspellen. Dat wordt immers bepaald door externe factoren en 'toevalligheden'. Denk bij dat eerste aan bijvoorbeeld een groot extra consumentendraagvlak door toerisme, en bij dat laatste aan goed ondernemerschap dat wel of niet aanwezig is. Daarom maken we voor commerciële voorzieningen vooral gebruik van een 'benchmarkvergelijking' met dorpen en voorzieningencentra van soortgelijke omvang, op basis van Locatus Retailverkenner 2024.

Conclusie van Reactie Zienswijze

Navolgend geven we de conclusie van de Reactie Zienswijze. De motivering staat in de daaropvolgende paragrafen. Ook na de uitbreiding van Drimmelen door de realisatie van Rietlanden blijft Drimmelen een klein dorp met een beperkt draagvlak. Het consumentendraagvlak en daarmee de kans op een passend commercieel voorzieningenaanbod blijft beperkt in Drimmelen. Toch neemt de kans op diverse commerciële basisvoorzieningen wel toe. Momenteel staat er een supermarktpand leeg (voormalige Spar). Het verdubbelde inwonertal i.c.m. de toeristische bestedingen vanuit de jachthaven, kan net de doorslag geven voor een nieuwe supermarktonderneming. Dat vergroot de leefbaarheid in het dorp aanzienlijk. Ook blijkt uit de vergelijking met enkele andere kleine kernen met een voorzieningencentrum (zoals beoogd in Drimmelen met 'De Schakel') dat er een basisaanbod aan commerciële voorzieningen mogelijk is.

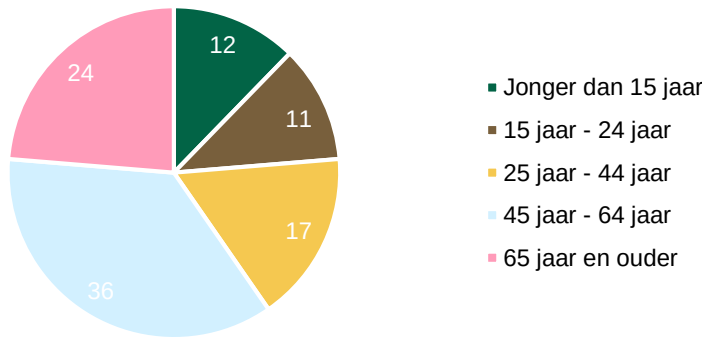
Voor wat betreft maatschappelijke voorzieningen blijkt dat een apotheek, basisschool of kinderdagverblijf niet toekomstbestendig lijken in Drimmelen. Ook niet na de verdubbeling van het inwonertal. Er ontstaat

ook niet voldoende draagvlak voor een zelfstandige en fulltime werkende huisarts en tandarts, maar de groei van het inwonertal biedt wel kans voor een ‘dependance-constructie’. In zo’n constructie wordt een zorgruimte voor deze professionals parttime gebruikt door hulpverleners die enkele dagen in een praktijk elders werken. Deze constructies komen vaker voor dorpen. Een zelfstandige fulltime fysiotherapeut is wel toekomstbestendig in toekomstig Drimmelen.

Drimmelen in cijfers

- In Drimmelen staan 234 woningen waar in totaal 551 inwoners wonen. 23% van de bevolking is jonger dan 25 jaar oud en 24% is ouder dan 65 jaar.
- Op basis van het plan Rietlanden stijgt het aantal woningen in Drimmelen naar 445 woningen. Dit is dus bijna een verdubbeling van de huidige woningvoorraad (+90%). Ervanuit gaande dat de toekomstige bevolking op dezelfde manier toeneemt stijgt het aantal inwoners in Drimmelen naar circa 1.050 inwoners.

Huidige leeftijdsopbouw

¹ <https://www.ad.nl/oosterhout/spar-supermarkt-in-drimmelen-dicht-jachthaven-zoekt-nieuwe-eigenaar~ac88ddad/>
² In Locatus zijn 76 kernen geselecteerd met 500 tot 600 inwoners.
³ In Locatus zijn 60 kernen geselecteerd met 1.000 tot 1.100 inwoners.

Commerciële voorzieningen

Het huidige commerciële aanbod in Drimmelen is sterk gefocust op de bezoeker van de jachthaven. Het commerciële aanbod bestaat uit:

- Watersport: 2 locaties voor watersport, 4 locaties voor boten, 4 locaties voor verhuur, 1 zeilmakerij, 1 onderhoud aan zeiljachten;
- Horeca: 1 café, 8 café-restaurants, 1 restaurant, 1 fastfoodzaak, 1 ijssalon en 2 hotels.
- Daarnaast is er een binnenspeeltuin (in restaurant Boeien), een midgetgolf locatie, en het bezoekerscentrum Biesbosch.

Er zijn geen boodschappenwinkels zoals een bakker, of (mini)supermarkt. Noemenswaardig is dat er wel een Spar in deelgebied de Schakel zat. Deze winkel heeft echter de deuren gesloten door diverse ongelukkige omstandigheden¹. Ook zijn er geen reguliere dienstverleners (zoals een kapper) of voorzieningen gericht op cultuur en leisure (zoals een bibliotheek of fitness).

Kern Drimmelen is daarin echter niet afwijkend. In kleine dorpen zoals Drimmelen is het aanbod aan commerciële basisvoorzieningen doorgaans beperkt. Tabel 1 geeft inzicht in de kans dat bepaalde type commerciële basisvoorzieningen voorkomen in dorpen van soortgelijke omvang qua inwonertal van Drimmelen. De kolom daarnaast geeft hetzelfde weer, maar dan voor kernen met een inwonertal van circa 1.050 inwoners (oftewel: Drimmelen in de toekomst). Dit geeft inzicht in de ‘kans’ dat een bepaalde voorziening in een dorp zit. Uit de tabel blijkt het volgende:

- In totaal hebben dorpen met circa 1.050 inwoners 2 keer meer commerciële voorzieningen dan dorpen van circa 550 inwoners.
- In het grote verschil zit vooral in de horeca. Echter in Drimmelen is al bovengemiddeld veel horeca aanwezig (toerisme Jachthaven).

- In kernen van circa 500 inwoners is slechts in 2 van de 10 gevallen een dagelijkse winkel aanwezig. In grotere kernen is die kans aanzienlijk groter met 8 van de 10 gevallen. Het betreft voornamelijk bakkers en supermarkten.
- Op dezelfde wijze neemt ook de kans op een niet-dagelijkse winkel, een garage/brandstofpunt en een commerciële dienstverlener aanzienlijk toe. Denk bij niet-dagelijks vooral aan fietsenwinkels en bloemisten en bij dienstverlening vooral aan kappers en schoonheidssalons.

Hoewel dergelijke vergelijkingen niet maatgevend zijn, geeft het wel een **sterke indicatie** dat de kans op ‘passend’ aanbod aan commerciële basisvoorzieningen aanzienlijk toeneemt, als het plan Rietvelden wordt gerealiseerd. Momenteel staat er een supermarktpand leeg (voormalige Spar). Het verdubbelde inwonertal i.c.m. de toeristische bestedingen vanuit de jachthaven, kan net de doorslag geven voor een nieuwe supermarktonderneming.

Tabel 1: Benchmark commerciële voorzieningen

Hoofdgroep	Kernen 500 inwoners ²	Kernen 1.050 inwoners ³
Dagelijkse winkels (boodschappen)	0,2	0,8
Niet-dagelijkse winkels	0,6	1,6
Transp&Brand	0,8	1,9
Cultuur & Ontspanning	0,2	0,3
Horeca	1,3	2,9
Diensten	0,7	1,2
Totaal	3,8	8,9

De gegevens in tabel 1 betreffen Nederlandse gemiddelden van voorzieningen in kernen. In Drimmelen wordt met plan ‘De Schakel’ gewerkt aan een centrumgebiedje. Dat is redelijk uitzonderlijk voor kernen van deze omvang en komt door de toeristische bestedingen. Daarom analyseerden we ook enkele andere kernen van circa 1.000 inwoners met een eigen centrumgebiedje. Locatus telt in Nederland 6 winkelgebieden⁴ in een dorp van enigszins vergelijkbare omvang als toekomstig Drimmelen. De aanbodverhouding voor specifiek dagelijkse artikelen is als volgt:

- Bakkerij: in 2 van de 6 winkelgebieden;
- Slijterij: in 3 van de 6 winkelgebieden;
- Supermarkt: in 4 van de 6 winkelgebieden;
- Visboer: in 3 van de 6 winkelgebieden;
- Drogisterij: in 3 van de 6 winkelgebieden.

Dit geeft eveneens een **indicatie** dat een klein passend programma aan dagelijkse voorzieningen mogelijk is. Dit vraagt wel om een goede manier van ondernemen, om toekomstbestendig te zijn en blijven, rekening houdend met toeristische seizoenen.

Maatschappelijke voorzieningen

Momenteel is er geen maatschappelijk aanbod in het dorp Drimmelen. Door de groei naar circa 1.050 inwoners ontstaat er wel ruimte voor een beperkt aanbod maatschappelijke voorzieningen. Hierbij maken we gebruik van tabel 2 waarin **indicatief** is aangeven hoeveel inwoners er per maatschappelijke voorziening nodig zijn. Aan de hand hiervan blijkt het volgende:

- In Nederland wordt de huisartsennorm van 2.095 patiënten per huisarts gehanteerd. Dit betekent dat (toekomstig) Drimmelen niet voldoende inwoners heeft voor een eigen fulltime werkende huisarts. Een situatie die soms zichtbaar is in kleine dorpen is dat een huisarts van een huisartsenpraktijk elders een beperkt aantal dagen in

de week werkt op een locatie in het dorp. Hierdoor wordt de bereikbaarheid van de zorg gewaarborgd.

- Eenzelfde situatie bestaat binnen de tandzorg. Drimmelen heeft niet voldoende inwoners voor een eigen fulltime werkende tandarts. De aanwezigheid van een tandarts van een tandartsenpraktijk elders zou de bereikbaarheid van zorg kunnen waarborgen.
- Gemiddeld zijn er in Nederland 1.000 inwoners per fysiotherapeut. Dit betekent dat er in toekomstig Drimmelen voldoende inwoners zijn voor een fulltime werkende fysiotherapeut.
- Gemiddeld zijn er in Nederland 6.600 inwoners per apotheek. Een apotheek lijkt in Drimmelen daarom niet toekomstbestendig.
- Gemiddeld is er in Nederland 1 basisschool per 2.900 inwoners. In dorpen met circa 1.000 inwoners is soms wel een basisschool gevestigd, maar vaak betreffen dit scholen met gecombineerde klassen en hebben deze scholen moeite met het aantrekken van voldoende leerlingen. Dit probleem groeit door de ontgroening. Een nieuwe basisschool in Drimmelen lijkt daarom niet toekomstbestendig.
- Drimmelen heeft te weinig inwoners voor een kinderdagverblijf. Kleiner georganiseerde vormen zoals gastouderopvang is wel mogelijk, maar dit wordt veelal aan huis georganiseerd en zal zich niet vestigen in de Schakel.

Tabel 2: Maatschappelijke voorzieningen

	Inw. per voorziening	Drimmelen (1.050 inw.)
Huisarts	2.095 inw. per huisarts	0,5 FTE huisarts
Tandarts	2.000 inw. per tandarts	0,5 FTE tandarts
Fysio	1.075 inw. per fysiotherapeut	1 FTE fysiotherapeut
Apotheek	6.600 inw. per apotheek	Lijkt niet toekomstbestendig
Basisschool	2.900 inw. per basisschool	Lijkt niet toekomstbestendig
kinderdagopvang	1.850 inw. per kinderopvang	Lijkt niet toekomstbestendig

⁴ Dit zijn Cadzand, Schiermonnikoog, Buren (Friesland), Kapellebrug, Stavoren en Lietingstraat (Haren, Oss)